

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

SOLFEDJIO FANI BO'YICHA

SILLABUS

Bilim sohasi:	200000 – San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi:	210000 – San'at
Ta'lim yo'nalishi:	60211400 - Vokal san'ati (an'anaviy xonandalik)
	60211500 – Cholg'u ijrochiligi (an'anaviy xonandalik)

Buxoro – 2024

Modul/Fan Sillabusi
San'atshunoslik va pedagogika fakulteti
60211400 - Vokal san'ati (an'anaviy xonandalik)

60211500 – Cholg'u ijrochiligi (an'anaviy xonandalik)

Fan/modul:	Solfedjio
Fan/modul turi:	Majburiy
Fan/modul kodi:	Sol1202
O'quv yili:	1-kurs
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	60
Laboratoriya mashg'uloti	30
Mustaqil ta'lim	30
Kredit miqdori:	2
Haftadagi dars soatlari:	2
Baholash shakli:	YN
Kurs tili:	O'zbek

FANNING MAQSADI (FM)

FM1	<p>Fanni o'qitishdan maqsad - professional musiqachining asosiy vositasi bo'lgan eshitish qobiliyatini rivojlantirish va uning yordamida musiqiy nutqning mazmuni va butun asarni anglashdan iborat. Talabalarga musiqiy san'atning o'ziga xos xususiyatlari to'g'risida bilimga ega bo'lgan professional musiqachini tarbiyalash, shuningdek musiqa mazmuni va musiqa ifodasining muhim vositalaridan biri sifatida solfedjio to'g'risida talabalarda barqaror tushunchalarni shakllantirishdir hamda ularni amaliyotda tadbqiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi — talabalarda ichki va tashqi tinglash qobiliyatini rivojlantirish, musiqiy eshitish, kuylash va tinglash jarayonida tovush tozaligini nazorat qilish kabi tasavvur, tushuncha va bilimlarga ega bo'lish hotirani har tomonlama rivojlantirishdan iborat.</p>
Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	Musiqa nazariyasi
2	Garmoniya
3	Uslubiy solfedjio

Ta'lim natijalari (TN)		
Bilimlar jihatidan:		
TN1	-	bir va ikki ovozli xromatizimli diktantlar yozishni o'rganish;
TN2	-	notalarni tayyorgarliksiz o'qish;
TN3	-	alteratsiyalangan akkordlarni, modulyatsiya va og'ishmali 4 5 tuzilishlarni kuylash va tinglab aniqlash;
TN4	-	turli xil sozlanishlarning ifoda imkoniyatlari haqida <i>tasavvurga ega bo'lishi</i> ; (bilim)
TN6		musiqiy material bilan ishlashni <i>bilish va ulardan foydalana olish</i> ;
Ko'nikmalar jihatidan:		
TN1	-	ritm, interval, lad va akkordlarni eshitish qobiliyatini tarbiyalash <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi va ulardan foydalana olishi</i> ;
TN2	-	I darajali tonalliklarga ko'chish bilan kuylarni nota bo'yicha o'qish, garmonik ketma-ketliklarni kuylash va tinglab aniqlash, yakka va jo'r bo'lib kuylash, idrok etish, tovushlarni aniqlash, tovushlarning tarkibi va nisbatlarini aniqlash (intervallar, akkordlar) <i>malakalariga ega bo'lishi kerak</i> ;
Fan/modul mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: Laboratoriya mashg'uloti (L) 1-semestr		
L1	2	Major gammasini ohanglash. Metr. Ritm. Turg'un va noturg'un tovushlar. Ritmik diktant. 2/4 o'lchovi, pauzalar. Ladning VI-pog'onasi. Melodik diktant.
L2	2	3/4 o'lchovi. Zatakt. Transpozitsiya. Eshitib aniqlash. Nuqtali nota, punktir ritm. Ladning IV-pog'onasi.
L3	2	Major pog'onalarida sekunda va tertsiyalar. Bas kaliti.
L4	2	Sekventsiyalar (diatonik). Garmonik solfedjio. Melodik diktant. Major pog'onalarida kvarta va kvintalar. Ritmik diktant.
L5	2	4/4 o'lchovi. Sekventsiyalar. Garmonik ketma-ketlik. Ladning asosiy uchtovushliklari. Eshitib aniqlash. Major ladi pog'onalarida seksta va septimalar.
L6	2	Sekventsiyalar. Oddiy ichki sinkopalar. Ladning V-pog'onasi. Melodik diktant.
L7	2	Metrni turli xissalarida triollar. Garmonik ketma-ketlik. 6/8 3 o'lchovi.
L8	2	Garmonik solfedjio. Melodik diktant. Major ladida xarakterli intervallar. Eshitib aniqlash. Minor ladida xarakterli intervallar. Melodik diktant.

L9	2	Major va minor ladlarida D7 va uning aylanmalari. Major va minor ladlarida D7 va uning aylanmalarini tuzish va T ga yechish. Ritmik sinkopali mashqlar.
L10	2	Garmonik major. VII-pog'ona septakkordi. Ritmik diktant. VII-pog'ona septakkordi va uning aylanmalarini tonallikda tuzish va D7 orqali T ga yechish.
L11	2	VII-pog'ona septakkordi va uning aylanmalarini tovushdan tuzish va D7 orqali T ga yechish. Garmonik diktant.
L12	2	Melodik major. II-pog'ona septakkordi. Eshitib aniqlash. II-pog'ona septakkordi va uning aylanmalarini tonallikda tuzish va D7 orqali T ga yechish. II-pog'ona septakkordi va uning aylanmalarini tovushdan tuzish va D7 orqali T ga yechish. Ritmik diktant.
L13	2	Minorda II va VII septakkordlari. Melodik diktant. Tovushdan II va VII septakkordlari. Ritmik diktant. II va VII pog'ona septakkordlarini T ga yechish va eshitib aniqlash. Ritmik sekvensiyalar.
L14	2	Og'ishma. Modulyatsiya. 1-darajali turdosh tonalliklar.
L15	2	Majorni V-pog'ona tonalligiga modulyatsiya. Melodik diktant. Majorni IV-pog'ona tonalligiga modulyatsiya. Ritmik diktant. III-VI pog'ona minor tonalligiga modulyatsiya.
JAMI	30 soat	
Mashg'ulotlar shakli: mustaqil ta'lim (MT) 1-semestr		
MT1	2	Major va minor gammasini intonatsiyalash. K6/4 garmonik aylanmasi. K6/4 ning asosiy xususiyatlari.
MT2	2	Takt ichidagi sinkopa. Ladning V pog'onasi. Major va minorda V pog'onaning o'rni.
MT3	2	Akkordlarning uzviy ketma-ketligi. Tabiiy va garmonik minorning VII pog'onasi. Melodik minor.
MT4	2	Minorning VI ko'tarilgan pog'onasi. Melodik minorning asosiy xususiyatlari.
MT5	2	Minor va majoring orttirilgan va kamaytirilgan intervallari. Xarakterli va uch tonli intervallar.
MT6	2	Tovushdan hamda major va minor ladlarida D7 va uning aylanmalari. Major va minorga yechilishi.
MT7	2	Alteratsiya. Majorning asosiy bosqichlariga yetakchi bo'lgan tovushlar alteratsiyasi (V#). Alteratsiyaning asosiy vazifalari.

MT8	2	Minorning asosiy bosqichlariga yetakchi bo'lgan tovushlar alteratsiyasi (IVъ) Alteratsiyaning asosiy vazifalari.
MT9	2	Xromatizm. Turg'un tovushlarga yetakchi bo'lgan yordamchi va o'tkinchi tovushlar. Ularning qo'llanilishi
MT10	2	Xromatik gamma. Og'ishma. Xromatik tizim. Ularning xarakteristikasi.
MT11	2	Xromatizm ishtirokida sekvensiya. Diatonik sekvensiya.
MT12	2	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya. Major VI pog'ona tonalligiga modulyatsiya. Modulyatsiya tushunchasi.
MT13	2	Lad modulyatsiyasi. Uning o'ziga xos xususiyatlari.
MT14	2	Nomdosh major tonalligiga modulyatsiya. Uning o'ziga xos xususiyatlari.
MT15	2	Engarmonik modulyatsiya. Yetakchi septakkordning engarmonizmi orqali modulyatsiya. Uning o'ziga xos xususiyatlari.
JAMI	30 soat	
Asosiy adabiyotlar		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ладухин Н. Одноголосное сольфеджио. – М., 2009. 2. Matyoqubova S. Solfedjio darslarida ritm mashqlar. -Т., 2009. 3. Островский А.Л., Соловьев С.Н., Шокин В.П. Сольфеджио - М., 2013. 4. Способин И.В. 2-,3-голосие. М., 2009. 5. O.Ibrohimov, R.Yunusov. Solfejio darsligi.-Т., 2004. 		
Tavsiya qilinadigan qo'shimcha adabiyotlar		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Sh.M. Madaniyat va san'at sohasining jamiyat hayotidagi o'rni va ta'sirini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida. PF-26.05. 2020. 2. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasida milliy madaniyatni yanada rivojlantirish kontsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida. PQ-4038 28.11.2018. 3. Mirziyoyev SH.M. Niyati ulug' xalqning — ishi xam ulug', xayoti yorug' va kelajagi farovon bo'ladi. 3-jild. - Toshkent: Uzbekiston, 2019.-400 b. 4. Mirziyoyev SH.M. Milliy tiklanishdan - milliy yuksalish sari. 4-jild. - Toshkent: Uzbekiston, 2020.- 452 b. 5. Mirziyoyev SH.M. Yangi O'zbekiston Strategiyasi. -Toshkent: O'zbekiston, 2021. 6. Агажанов А. Курс сольфеджио. Вып. 1, 2. – М., 1973. 5. Агажанов А., Блюм Д. Сольфеджио в ключах “До”. – М., 1969. 6 7. Агажанов А. Курс сольфеджио. Вып. 1, 2. – М., 1973. 5. Агажанов А., Блюм Д. Сольфеджио в ключах “До”. – М., 1969. 		

	8. Агажанов А., Блюм Д. Примеры из полифонической литературы. – М., 1972.
	9. Качалина Н. Сольфеджио. Вып.1,2,3. М., - 1981-1983.
	10. Ладухин Н. Опыт практического изучения интервалов, гамм и ритмов. Изд.: Планета музыки. 2018.
	11. Хамраев I. Solfedjio. -Т., 1963.
Internet saytlar	
1	1. http://www.ziyonet.uz
2	2. http://b2c.uz/catalog/youth/uz/musika
3	3. www.musika.uz
4	4. http://www.youtube.com
5	5. http://notes.tarakanov.net
6	6. http://portasound.ru/music-search/musika-olami
7	7. www.lex.uz

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olishi uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- ✓ fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- ✓ fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- ✓ fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- ✓ fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- ✓ berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- ✓ konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- ✓ mustaqil topshiriqlarni to'liq aniq bajargan bo'lsa;
- ✓ fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- ✓ fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- ✓ tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olishi uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- ✓ fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- ✓ fanning mazmunini, amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;

- ✓ fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- ✓ fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- ✓ fan bo'yicha kosnpektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- ✓ fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa;

d) 3 baho olishi uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- ✓ fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- ✓ fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'ysa;
- ✓ bayon qilish ravon bo'lmasa;
- ✓ fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- ✓ fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa;

e) quyidagi hollarda talabanning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- ✓ fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- ✓ fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- ✓ fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- ✓ fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- ✓ fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- ✓ fanni bilmasa;

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Saidov Jasur Shavkatovich
E-mail:	Jasursaidov954@gmail.com
Tashkilot:	Buxoro davlat universiteti, Musiqa ijrochiligi va madaniyat kafedrası
Taqrizchilar:	D.Yu. Ruziyev – BuxDU, “Musiqa ijrochiligi va madaniyat” kafedrası professori, pedagogika fanlari nomzodi B.I. Mustafoev – BuxDU, “Musiqa ijrochiligi va madaniyat” kafedrası professori, pedagogika fanlari nomzodi

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2024-yil 30 - Avgust 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

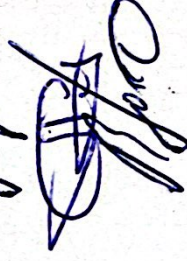
Mazkur Sillabus “Musiqa irjochiligi va madaniyat kafedrasining” 2024 yil 21 - avgust dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy department boshlig'i:

S.S.Davlatov

Fakultet dekani:

S.S.Azimov

Kafedra mudiri:

T.I.Rajabov

Tuzuvchi:

J.SH.Saidov